

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2013

30. SREČANJE

**FINSKA IN SLOVENSKA ŠOLA
PSIHOLOGIJA IN PEDAGODIKA
RAZISKOVALNA NALOGA**

ŠOLA
PSIHOLOGIJA
RAZISKOVALNA NALOGA

Maribor, februar 2013

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2013

30. SREČANJE

**FINSKA IN SLOVENSKA ŠOLA
PSIHOLOGIJA IN PEDAGODIKA
RAZISKOVALNA NALOGA**

Maribor, februar 2013

Kazalo

1	UVOD	5
2	METODOLOGIJA DELA.....	7
3	ŠOLSKI SISTEM	8
3.1	Finski šolski sistem	8
3.2	Slovenski šolski sistem.....	12
4	ŠOLSKI KOLEDAR	16
4.1	Šolski koledar v finski osnovni šoli	16
4.2	Šolski koledar v slovenski osnovni šoli	16
5	PREDMETNIK.....	17
5.1	Predmetnik v finski osnovni šoli.....	17
5.2	Predmetnik v slovenski osnovni šoli.....	18
6	DELO Z OTROKI PRISELJENCEV	20
6.1	Delo z otroki priseljencev na Finskem.....	20
6.2	Delo z otroki priseljencev s Sloveniji	20
7	ANKETA IN REZULTATI.....	22
8	RAZPRAVA	37
9	DRUŽBENA ODGOVORNOST	42
10	VIRI IN LITERATURA	43

POVZETEK

V tisku sem zasledila članek o eni izmed finskih šol. Poiskala sem še več informacij, brala o organizaciji pouka na Finskem, o delu z učenci, u rezultatih testiranj. Prebrala sem o izobrazbi učiteljev finskih šol, načinu pouka, odnosu med učiteljem in učenci, o visokih dosežkih finskih učencev v mednarodnih raziskavah. Zaradi tega sem se vprašala, v čem se njihova šola in njihov sistem razlikujeta od naše šole in našega sistema. Primerjala sem sistema, predmetnik, šolski koledar, delo z otroki priseljencev. Raziskala sem, ali je finski šolski sistem drugačen od slovenskega in ali se v šoli finski učenci počutijo drugače kot slovenski. Ugotavljam razlike in podobnosti ter prepoznavam možne razloge za uspešnost finskih vrstnikov in predlagam izboljšave v slovenski šoli.

1 UVOD

V reviji Reader's Digest (Hancock, 2009) sem zasledila poljudni članek o eni izmed finskih osnovnih šol, raziskavi PISA in splošno o nenadnem uspehu, ki naj bi od leta 2000, ko so naredili prve raziskave PISA, presenetil tudi finske učitelje. Zanimati me je začelo, ali je finski šolski sistem drugačen in ali se v šoli finski učenci počutijo drugače kot slovenski. Zato sem se odločila za raziskovalno nalogo, da bi našla odgovor na svoji vprašanji. Pri raziskovalni nalogi so mi bili prijazno pripravljene pomagati tudi šolski uslužbenci in učenci izbrane finske in slovenske šole.

Izjemno visoki dosežki finskih učencev v mednarodnih raziskavah PISA v letih 2000, 2003 in 2006 (Kupiainen, Hautamaki, Karjalainen, 2009, str. 4) v vseh domenah pismenosti so v Evropi porodili veliko zanimanje za finski izobraževalni sistem. Tudi v mednarodnih raziskavah, kjer izkazujejo premoč azijske države, se Evropa, razen Finske, z njimi ne more primerjati (Gaber, Marjanovič Umek, 2009, str. 16). Zaradi tega je naraslo zanimanje za finsko šolo in njihov šolski sistem.

Finsko ministrstvo za šolstvo je tudi zato izdalo kratek pregled finskega izobraževalnega sistema in dosežkov finskih učencev v raziskavi PISA, s katerim želi pojasniti, kako sistem vpliva na dosežke (Kupiainen, Hautamaki, Karjalainen, 2009, str. 4).

V razlagah uspehov finskega šolstva so v preteklosti omenjali tako fonetično naravo finskega jezika in branje kot način preživljanja prostega časa v vseh socialnih plasteh družbe kot tudi brezplačne šolske obroke in izobraževanje učiteljev, ki temelji na raziskavah (Ibid. str. 5).

Slovenski otroci so v raziskavah PISA dosegali slabše rezultate, pri čemer so se na kritike odzvali raziskovalci, in dokazovali, da je potrebno upoštevati, koliko stari otroci so vključeni v raziskave in po kolikih letih šolanja (Gaber, Marjanovič Umek; 2009, str. 16).

V raziskovalni nalogi tako predstavim nekaj elementov finskega in slovenskega šolskega sistema; organizacijo pouka, predmetnik izbranega letnika, šolski koledar, odnos do otrok imigrantov in še druge oblike dela v šoli. Zanima me, ali se sistema razlikujeta in v čem, in v sistemu šole prepoznavam morebitne vzroke za uspešnost finskih otrok.

V nadaljevanju se sprašujem, kako lahko organiziranost sistema vpliva na počutje osnovnošolca in njegov odnos do šole in dela. Menim, da tudi počutje v šoli lahko vpliva na rezultate. Tako želim ugotoviti, ali na primeru izbranih šol obstaja razlika v počutju finskega in slovenskega osnovnošolca in ali so te razlike velike.

V prvem delu naloge predstavim značilnosti obeh šolskih sistemov. V drugem delu predstavim rezultate anketiranja učencev obeh šol. V zadnjem delu pa predstavim ugotovitve ob primerjavi finskega in slovenskega šolskega sistema in ugotavljam podobnosti in razlike v odnosu finskih in slovenskih učencev do šole in dela v šoli ter predstavim možne izboljšave v svojem šolskem okolju.

Zavedam se, da je tema obsežna in da so dejavniki, ki vplivajo na uspešnost otrok, večplastni in posegajo na različna področja.

2 METODOLOGIJA DELA

Pri raziskovalni nalogi sem proučevala pisne vire, od katerih so mnogi na voljo na spletu. Na straneh različnih evropskih institucij je na voljo bogato gradivo. Pri proučevanju pisnih virov sem morala uporabiti znanje angleščine, saj jih je veliko napisanih v tem jeziku. Osredotočila sem se na eno finsko šolo in eno slovensko. Pri primerjavi obeh šolskih sistemov sem uporabila metodo primerjave.

Anketirala sem tudi učence matične šole kot tudi učence izbrane šole na Finskem. Rezultate ankete sem nato analizirala po statistični metodi. Pri pripravi ankete sem prebrskala ankete dostopne na spletu in si pomagala z njimi. Tako sem predvsem dobila ideje, kako zastaviti vprašanja. V največjo pomoč sta mi bili anketi ene izmed slovenskih osnovnih šol (Osnovne šole Maksa Pečarja iz Črnuč) ter vzorec vprašalnika anglikanske osnovne šole v Manchestru.

Sestavila sem anketo, ki sem jo oblikovala s pomočjo strani mojaanketa.si. Anketo sem prevedla tudi v angleščino. Za reševanje ankete sem prosila sošolce. Po elektronski pošti sem navezala stik z izbrano finsko šolo in jih prosila za pomoč pri izpolnjevanju ankete. Na Finskem je mojo anketo posredoval učencem ravnatelj šole gospod Kari Louhvuori. Njegov naslov elektronske pošte sem našla na spletni strani šole. Rezultate ankete sem nato obdelala, predstavila rezultate in jih interpretirala

3 ŠOLSKI SISTEM

3.1 Finski šolski sistem

Na Finskem izobraževanje sodi k Ministrstvu za izobraževanje in kulturo (<http://www.eurydice.si>). Finski nacionalni svet za izobraževanje sodeluje z ministrstvom in skupaj izberejo izobraževalne cilje, vsebine in metode za vse ravni izobraževanja. Veliko vlogo v finskem izobraževalnem sistemu pa imajo širše lokalne skupnosti. Te namreč šolam dajejo veliko avtonomije pri oblikovanju njihovega kurikulumu in pri poteku izobraževanja sploh. Finsko šolstvo od vrta do terciarne ravni je zastoj.

Obvezno šolanje na Finskem se začne s 7 leti in traja 9 let, to je osnovna izobrazba. Predšolsko obvezno izobraževanje traja 1 leto. Večina otrok sicer obiskuje to obliko prostovoljnega izobraževanja.

Na Finskem poteka pouk v dveh uradnih jeziki, finščini in švedščini. Pouk v švedščini obiskuje 6 % finskih otrok (National system overview on education systems in Europe 2011, 1).

Tranzicija finskega gospodarstva iz večinoma agrarne družbe v industrijsko v šestdesetih letih prejšnjega stoletja je zraven političnih sprememb zahtevala tudi poseg v šolski sistem. Država je naenkrat potrebovala izobražen kader tako akademski kot strokovnjake za specifične poklice.

Prvi korak je bila uvedba obvezne devetletke. Za razliko od drugih držav je bilo nadaljnje šolanje neobvezno in razdeljeno na dva dela, splošno ali akademsko srednjo šolo ter poklicno srednjo šolo.

Naslednji večji prehod je prinesla tudi sprememba izobrazbe za učitelje. Medtem ko so imeli ti sprva fakultetno izobrazbo in opravljene razne seminarje, se je s spremembo šolstva vedno bolj uveljavljala potreba po univerzitetno izobraženih učiteljih.

Visoki in enaki akademski standardi so bili vodeni centralno pod očesom Nacionalne zbornice za izobraževanje, vendar le za zakonsko obvezen osnovnošolski program. S političnimi

spremembami pa je prišlo do opuščanja šolskih inšpekcij in zavezujočih odobritev učbenikov Nacionalne zbornice (Ibid.).

Šolski sistem je tako postal svobodnejši, vendar osnovan na kurikulumu, ki poudarja osnovne veščine in znanja s poudarkom na matematiki in znanostih z uporabnimi primeri v praksi in vsakodnevem življenju. To je po mnenju zagovornikov finskega šolstva ključnega pomena za njihov uspeh.

Primerjalna tabela standardnega šolstva s finskim sistemom

([http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm46.pdf?lang=en;](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm46.pdf?lang=en;_) stran 12)

Splošni zahodni model	Finski sistem
Standardizacija Strogi standardi za šole, učitelje in učence za zagotavljanje kakovostnih rezultatov.	Fleksibilnost in raznolikost Razvoj kurikuluma na šolski ravni, voden na osnovi informacij in pomoči.
Poudarek na pismenosti in računanju Osnovna znanja na področju branja, pisanja, matematike in znanosti kot osnovni cilji šolskih reform.	Poudarek na širokem znanju Izenačena pomembnost vseh ravni individualne rasti in učenja: osebnost, morala, kreativnost in sposobnosti.
Posledična odgovornost Ocenjevanje s pregledi.	Zaupanje v profesionalnost Kultura zaupanja v profesionalnost učiteljev in ravnateljev v odločanju tako ocenjevanja kot izbire programa.

Na Finskem se, kot že omenjeno, šolanje začne s 7 leti. Imajo sicer organizirane oblike dnevnega varstva za mlajše otroke, vendar je odstotek otrok vključenih v vzgojno-varstveni program najnižji v Evropi. Za lažji prehod je obvezno obiskovanje predšolskega programa za šestletnike (http://www.espoo.fi/fi-FI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English) .

Šolanje, potrebni učbeniki in ostali učni material ter šolska oprema in material so na Finskem brezplačni. Prav tako je otrokom v osnovni šoli vsak šolski dan zagotovljen brezplačen uravnotežen obrok (Ibid.).

Če je šola oddaljena več kot 5 kilometrov od otrokovega doma, mora biti otroku zagotovljen brezplačen prevoz. Prav tako mora biti zagotovljen brezplačen prevoz otrok, katerih pot v šolo je težavna ali nevarna.

Vsak učenec na Finskem ima pravico do brezplačnega toplega šolskega kosila. Meni se spreminja vsakih 5 tednov. obroki so sestavljeni iz ribe, testenin, juhe, mesa in zelenjave enkrat tedensko ter vsakodnevno solato, kruhom, mlekom in vodo. Posebni meniji so namenjeni otrokom z alergijami in otrokom, ki iz verskih razlogov ne uživajo določene hrane.

Na Finskem je tako kot v Sloveniji določeno največje možno število učencev po razredih.

Spodnja preglednica prikazuje normative (http://www.espoo.fi/fi-FI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English).

Razred	Finska
1.	25
2.	25
3.	32
4.	32
5.	32
6.	32
7.	19-23
8.	19-23
9.	19-23
Posebne učne skupine	/
Pripravljalni razred	12
Razred za otroke s posebnimi potrebami	10

V šoli, ki jo zajemam v raziskovalni nalogi, imajo naslednje razrede za otroke s posebnimi potrebami:

- pripravljalno skupino za imigrantske otroke starosti od 7-13 let,
- pripravljalno skupino za imigrantske otroke starosti od 14-16 let,
- po en poseben razred v sedmem, osmem in devetem razredu za učence s težavami pri učenju,
- dve skupini za učence od sedmega do devetega razreda z emocionalnimi težavami.

Seveda se tudi na Finskem prilagajajo učencem z učnimi težavami in imajo za takšno pomoč ustrezen kader. Praviloma ti otroci nimajo posebnega programa za prilagojeno izvajanje, šola jim nudi strokovno pomoč. Ti učenci pa so vključeni v enak program kot drugi otroci (Ibid.).

Na Finskem ni napisanih pravil glede dodatnega učitelja v razredu. Na razpolago imajo posebnega učitelja za pomoč glavnemu učitelju za pomoč otrokom s posebnimi potrebami, vendar se šola sama odloča glede razporeditve teh učiteljev. Imajo tudi tako imenovane asistente, ki lahko pomagajo učitelju, vendar ti nimajo izobrazbe učitelja, temveč opravijo le tečaj za pomoč učitelju (Ibid.)

Šola, ki jo obravnavam, ima to leto približno 470 učencev, 50 učiteljev in 9 razrednih pomočnikov.

Na Finskem je sicer mogoče, da učencem dodelijo podobne privilegije, kot to omogoča pravilnik v šoli v Sloveniji, in sicer status športnika in kulturnika, vendar je to le izjema in ne pravilo. Na šoli, s katero sem navezala stik, nimajo nobenega takšnega primera. Enako velja tudi za individualizirane programe, kjer se tako kot pri športnikih in kulturnikih šola odloči sama ne glede na priporočila zdravnikov in predloge staršev.

V šoli Kirkkojärvi so na razpolago različne obšolske aktivnosti, ki so lahko brezplačne ali plačljive narave. Izbira teh je odgovornost ravnatelja, vendar plačilo ne sme preseči 60 EUR za 570 izvedenih ur oziroma 80 EUR za 760 izvedenih ur. Obšolske aktivnosti omogočajo otrokom in mladostnikom fizično, mentalno in socialno rast in razvoj.

Prav tako ima šola Kirkkojärvi organizirano svetovalno službo, katere naloga je iskanje ustreznih tehnik učenja za določenega učenca. Prav tako pomaga pri izbiri nadaljnjega šolanja

in organizira srečanja pri podjetjih, da učenci lahko v živo vidijo praktično delo in dobijo o njem realno predstavo.

Šola Kirkkojärvi ima več načinov za urejanje medsebojnih odnosov (Ibid.):

- mediacija: gre za izobraževanje izbranih učencev, ki jih usposobijo za posredovanje pri sporih; spore poskušajo rešiti na ravni učencev, če to ne gre, posreduje odgovoren učitelj vendar pri tem ne gre za iskanje krivca, temveč za iskanje mirnih rešitev;
- projekt Kiva proti nadlegovanju med učenci: projekt je povzet po avstrijskem modelu; namenjen je preprečevanju nadlegovanja med otroki; organizirane so delavnice »Nice hours«, kjer mentor predstavi pojavne oblike, situacije in primere reševanja nadlegovanja, na drugi strani šola določi ekipo učiteljev »Nice team«, katerih naloga je prepoznavanje nadlegovanja in spremljanje rezultatov reševanja prijavljenih primerov.

3.2 Slovenski šolski sistem

Slovenski šolski sistem je pod odgovornostjo Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo šport. Občinski sveti so odgovorni za organizacijo in financiranje predšolskega varstva in osnovnih šol. Sveti šol, ki jih sestavljajo predstavniki ustanovitelja (občina), zaposlenih in staršev, sprejemajo program razvoja šole in letni delovni načrt. Šolska inšpekcija je pod odgovornostjo Inšpektorata RS za šolstvo in šport, ki spada k Ministrstvu. Ocenjevanje in izobraževanje vključujeta tradicionalne pristope, zunanje preverjanje učencev. Zavodi za šolstvo nudijo strokovno pomoč šolam.

Otroci v Sloveniji pričnejo z obveznim šolanjem pri šestih letih, šolanje traja devet let. To je razdeljeno na triade ali triletke.

Obvezno osnovno šolo obiskujejo otroci, ki v koledarskem letu dopolnijo šest let. Otroci osnovno šolo obiskujejo devet let, od 6. do 15. leta. Starši imajo zakonsko pravico, da izberejo zasebno ali javno šolo. Prav tako je omogočeno tudi šolanje na domu. Načeloma bi se naj otroci vključili v šolanje na šoli, ki je najbližja domačemu prebivališču, spremembe so mogoče le ob privolitvi druge šole, šole, v katere šolski okoliš otrok spada, k vpisu. Na željo

staršev ali po priporočilu zdravnika se lahko šolanje prestavi za eno leto (Zakon o osnovni šoli, Ur. l. RS, št. 87/2011).

Učenci v Sloveniji si učbenike lahko sposodijo v šoli. Za ta namen imajo šole učbeniške sklade. Starši kupijo delovne zvezke, zvezke in druge pripomočke (Ibid.).

Učencem je v šoli zagotovljena šolska malica. V šoli lahko dobijo tudi kosilo. Obroke plačajo starši, delež malice oziroma kosila subvencionira država. Koliko bo k ceni prispevala država, je odvisno od ekonomskega položaja staršev (Zakon o šolski prehrani, Ur. l. RS, št 3/2013). Pri sestavi jedilnika šola upošteva zdravstvene posebnosti in versko pripadnost otroka.

V slovenskih šolah je zakonsko urejen brezplačni prevoz učencev. Zakon o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 87/2011) v 56. členu pravi: »Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno več kot štiri kilometre od osnovne šole. Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole v 1. razredu, v ostalih razredih pa, če pristojni organ za preventivo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo. Učenec, ki obiskuje osnovno šolo zunaj šolskega okoliša, v katerem prebiva, ima pravico do povračila stroškov prevoza v višini, ki bi mu pripadala, če bi obiskoval osnovno šolo v šolskem okolišu, v katerem prebiva. O načinu prevoza se osnovna šola dogovori s starši in lokalno skupnostjo.«

V Sloveniji normativ določa, da je najvišje število otrok v razredu 28 (Pravilnik o normativih in standardih v osnovni šoli, Ur. l. RS, 75/2005).

V letu 2010/2011 je bilo v slovenskih šolah povprečno število učencev v razredu 19 (http://portal.mss.edus.si/pls/portal/docs/PAGE/PORTAL_SOLSTVO_MSS/MSS_STRANI/MSS_DOKUMENTI_ZA_SPLET/SLOVENSKI_SOLSKI_SISTEM_V_STEVILKAH.PDF).

V Sloveniji veljajo za posebne učne skupine:

- razredi v dvojezičnih šolah,
- razredi v šolah s poukom v italijanskem jeziku,
- razredi z mešano starostjo učencev (kombinirani oddelki),
- razredi z učenci romske skupnosti.

V Sloveniji lahko učencu dodelijo posebni status, in sicer status učenca z učnimi težavami. Pomoč tem učencem pa se lahko nudi v različnih oblikah, kot so dopolnilni pouk, dodatna individualna ali skupinska pomoč, dodatna strokovna pomoč; učenci imajo posebno odločbo o usmeritvi v program s prilagojenim izvajanjem in z dodatno strokovno pomočjo (Zakon o osnovni šoli, Ur. l. RS, št. 87/2011).

V Sloveniji je v prvi triletki en učitelj za vse predmete. Specializirani učitelji sodelujejo le pri predmetih, kot so telovadba, glasba in umetnostna vzgoja. V prvem razredu sta v pri pouku učitelj in vzgojitelj hkrati.

Šola, ki jo obravnavam, ima to leto približno 550 učencev in 70 strokovnih delavcev, pri čemer je potrebno upoštevati, da vsi niso učitelji in da vsi niso polno zaposleni na obravnavani šoli.

V Sloveniji šole v skladu z Zakonom o osnovni šoli omogočajo učencem, da lažje usklajujejo šolske obveznosti s športnimi in kulturnimi dejavnostmi. Zato si učenci lahko pridobijo poseben status, ki jim nudi nekatere ugodnosti.

Status lahko pridobi učenec samo ob izpolnjevanju naslednjih pogojev:

- da ima pri vzgojnih predmetih oceno najmanj uspešno;
- če je obremenitev učenca taka, kot je razvidno iz točke 2 tega pravilnika;
- da ob koncu ocenjevalnega obdobja nima negativne ocene;
- da spoštuje šolski red;
- da starši soglašajo s pridobitvijo statusa športnika/kulturnika;
- ima pozitivno mnenje vodje ali trenerja skupine (ekipe), za katero nastop.

V raziskavi Ministrstva za šolstvo RS leta 2007

(http://portal.mss.edus.si/pls/portal/docs/PAGE/PORTAL_SOLSTVO_MSS/MSS_STRANI/MSS_DOKUMENTI_ZA_SPLET/SLOVENSKI_SOLSKI_SISTEM_V_STEVILKAH.PDF) so ugotovili, da je v obdobju 2006/2007 v Sloveniji učitelj v povprečju poučeval 13 učencev navadnega programa oziroma 4 učence prilagojenega šolskega programa.

Interesne dejavnosti v slovenskih šolah so neobvezne in jih izvajajo učitelji ali zunanji sodelavci. Ravnatelj izbere med izvajalci. Nekatere dejavnosti zunanjih izvajalcev morajo starši plačati.

Svetovalna služba je na vsaki osnovni šoli. Ta svetuje učencem, učiteljem in staršem; sodeluje z učitelji in vodstvom šole. Svetovalni delavci svetujejo tudi o izbiri poklica. Svetovalna služba sodeluje pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami.

Na šoli, ki jo obravnavam, ne potekajo posebni samostojni projekti, ki bi pomagali pri reševanju konfliktov med učenci.

4 ŠOLSKI KOLEDAR

4.1 Šolski koledar v finski osnovni šoli

Šolsko leto mora obsegati 190 dni

(http://www.espoo.fi/fiFI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English).

Šolsko leto na Finskem traja od 1. 8. do 1. 6. Imajo naslednje počitnice

- 2-dnevne jesenske počitnice,
- 14-dnevne božične počitnice,
- 7-dnevne zimske počitnice.

4.2 Šolski koledar v slovenski osnovni šoli

Šolsko leto v Sloveniji obsega 190 dni.

V Sloveniji trajanje šolskega leta ureja Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole. Ministrstvo za izobraževanje znanost, kulturo in šport v skladu s pravilnikom vsako leto izda podrobnejša navodila o šolskem koledarju.

V Sloveniji pouk traja od 1. 9. do 24. 6. V osnovnih šolah imamo tako v letu 2012/2013:

- jesenske počitnice (3 dni ob prazničnih dnevih; od 29. 10. do 2. 11.),
- božično-novoletne počitnice (3 dni, letos od 24. 12. do 1. 1.),
- zimske počitnice (5 dni, od 18. 2. do 22. 2.),
- prvomajske počitnice (2 dni od 29. 4. do 2. 5.).

Dnevi počitnic so združeni s prazničnimi dnevi, in tako strnjeno počitnice trajajo dlje.

Počitniški dnevi se spreminjajo od leta do leta. Zgodi se, da je potrebno nekatere proste dneve nadomeščati tudi ob sobotah. Prav tako pa imajo učenci možnost koriščenja izrednih pet dni počitnic.

5 PREDMETNIK

Predmetnik tvori skupina predmetov, ki sestavljajo učni program nekega razreda, in količina ur teh predmetov. Zakon o osnovni šoli pravi, da se s predmetnikom določijo letno in tedensko število ur pouka posameznih predmetov oziroma predmetnih področij, število ur oddelčne skupnosti in minimalno število ur, potrebnih za uresničevanje učnega načrta (Ur. l. RS, 87/2011, 29. člen).

5.1 Predmetnik v finski osnovni šoli

V raziskovalni nalogi se bom osredotočila na šolo v kraju Kirkkojärvi, ki se nahaja v Espoo, delu predmestja glavnega mesta Finske, to je Helsinkov. Šola je bila zgrajena leta 2010 in je dobila več nagrad za dosežke na področju arhitekture.

Navajam predmetnik osmošolcev šole Kirkkojärvi Espoo. Drugi jezik je izbirni predmet. Učenci lahko izbirajo med angleščino, švedščino, nemščino in francoščino. Šola, katere primer sem vzela, poučuje kot drugi jezik švedščino. Religija ni konfesionalni predmet, kar pomeni, da učenci pri pouku pridobijo osnovna znanja o njihovi veri. Če več kot trije starši v skupnosti zahtevajo pouk za svoje otroke o eni izmed uradnih ver, mora šola organizirati pouk o tej veri. Tako imajo na izbrani šoli pri pouku religije luteransko skupino, ki jo obiskuje 90 % učencev, rusko ortodoksno skupino, katoliško, bahajsko skupino, skupino hare krišna. Učenci, ki ne pripadajo nobeni izmed uradnih verskih skupnosti, lahko obiskujejo le pouk etike (http://www.espoo.fi/fiFI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English).

V kraju Espoo se začnejo učenci učiti prvi tuji jezik v 3. razredu. Izbirajo lahko med angleščino, švedščino, nemščino ali francoščino. Najbolj popularna je angleščina. V šoli Kirkkojärvi je na razpolago le angleščina. Jezikovni program je oblikovan tako, da šole v bližini poučujejo različne jezike. Učenci imajo možnost, da poiščejo šolo v bližini, kjer se lahko učijo zelenega jezika.

Drugi tuji jezik je prostovoljno na razpolago v 4. razredu. Lahko je angleščina, švedščina, nemščina ali francoščina. V šoli Kirkkojärvi je to švedščina, ki je tudi drugi uradni jezik na finskem.

Učenci osmega razreda na Finskem si 6 ur na teden izberejo poljubno med predmeti, kot so gospodinjstvo, glasba, umetnost in ročno delo. Pri čemer skupaj z jezikom kot izbirnim predmetom ne presežejo tedenskega števila ur.

Predmet	Finska
Finščina	3
Angleščina	3
Švedščina B1	2
Švedščina A2 izbirni predmet	3
Nemščina A2 izbirni predmet	3
Matematika	3
Biologija in geografija	2
Fizika in kemija	3
Religija in etika	1
Zgodovina	2
Telesna vzgoja	2
Zdravstvo	2
Svetovanje	2
Gospodinjstvo	
Glasba	
Umetnost	
Ročno delo	
Skupaj	30-33

(Vir: http://www.espoo.fi/fi-FI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English)

Medicinska sestra na šoli Kirkkojärvi dela na šoli 3 dni v tednu. Njene naloge so opravljanje posebnih pregledov za vsak razred, cepljenje, dajanje prve pomoči, dogovarjanje s šolskim zdravnikom in koordinacija splošne nege.

5.2 Predmetnik v slovenski osnovni šoli

V Sloveniji je predmetnik sestavljen iz obveznih in izbirnih predmetov. Izbirni predmeti so iz področij naravnih znanosti, socialnih ali humanitarnih znanosti, tehnologije in tujih jezikov. Drugi obvezni tuji jezik šele uvajamo, predvidoma bo drugi tuji jezik za učence obvezen v šolskem letu 2013/2014. V zadnjem triletju morajo učenci izbrati izbirne predmete.

V osnovni šoli v Sloveniji je število ur pouka v tednu odvisno od razreda, ki ga učenec obiskuje. Pred- in pošolske aktivnosti niso obvezne in niso predmet kurikuluma. Navajam predmetnik osmega razreda.

Predmet	Slovenija
Slovenščina	3,5
Angleščina	3
Izbirni predmet	2
Matematika	4
Biologija	1,5
Geografija	1,5
Fizika	2
Kemija	2
Državlјanska in domovinska vzgoja in etika	1
Zgodovina	2
Športna vzgoja	2
Likovna vzgoja	1
Glasbena vzgoja	1
Tehnika in tehnologija	1
Oddelčna skupnost	0,5

(Vir:http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetniki/Predmetnik_splosni.pdf)

Učenec v Sloveniji v zadnjem triletju izbere vsaj dve uri izbirnega predmeta, s soglasjem staršev lahko izbere tudi tri ure oziroma štiri, če izbere dva tuja jezika. Učenci v šoli v Sloveniji imajo v šolskem letu tudi po 3 naravoslovne in kulturne dneve, 5 športnih dni in 4 tehniške dneve.

6 DELO Z OTROKI PRISELJENCEV

Zanimivo se mi je zdelo proučiti delo z otroki imigrantov, saj opažam, da je takih otrok tudi v šoli, ki jo obiskujem, vedno več.

6.1 Delo z otroki priseljencev na Finskem

Imigrantski učenec ima eno leto možnost učenja v pripravljalnem razredu v skupini, ki šteje največ 12 učencev. Po tem letu ima pravico do posebne pomoči za največ dve leti kot integrirani učenec. V praksi to pomeni, da so učne skupine razdeljene na manjše, npr. pri zgodovini ali naravoslovju. Ti učenci imajo finščino kot drugi jezik. Večina teh učencev ima možnost učenja maternega jezika, in sicer 1-2 uri tedensko (http://www.espoo.fi/fi-FI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English).

Mnogi učenci pridejo na Finsko in ne govorijo jezika. Učenci, ki ne znajo finščine in zato delajo v manjših skupinah, nimajo sposobnosti sodelovanja v običajnih razredih. Zato se intenzivno učijo finščine in ostalih predmetov, dokler niso sposobni sodelovati v običajnih razredih. Na začetku so tako združeni z vrstniki le pri umetnosti, športni vzgoji in rokodelstvu in se kasneje postopoma priključujejo vrstnikom pri drugih predmetih. Te skupine so sestavljene iz učencev različnih starosti (Ibid.).

V šoli, ki jo zajemam v raziskovalni nalogi, imajo naslednje razrede za otroke s posebnimi potrebami, kamor uvrščajo tudi otroke priseljencev:

- pripravljalno skupino za imigrantske otroke starosti od 7-13 let,
- pripravljalno skupino za imigrantske otroke starosti od 14-16 let.

6.2 Delo z otroki priseljencev s Sloveniji

Status otrok priseljencev v Sloveniji ureja Zakon o osnovni šoli (Ur. l. RS, 87/2011). Ta v 8. členu pravi, da se za otroke, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in katerih materni jezik ni slovenski jezik, ob vključitvi v osnovno šolo organizira pouk slovenskega jezika in kulture, s sodelovanjem z državami izvora pa tudi pouk njihovega maternega jezika in kulture.

V 10. členu pa ta zakon pravi, da imajo otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

V primeru vpisa oziroma vključitve šoloobveznih otrok s tujimi listinami o izobraževanju v osnovnošolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji osnovna šola na podlagi dokazil ugotovi, v kateri razred se bo otrok vključil. Pri tem šola upošteva predložena dokazila o predhodnem izobraževanju in starost otroka. Šola pri vključitvi otroka lahko upošteva tudi njegovo poznavanje slovenskega jezika. Šola učencu ob vpisu oziroma vključitvi izda potrdilo o šolanju (Zakon o osnovni šoli, Ur. l. RS, 87/2011; 44. člen) .

Zakon določa tudi prilagoditve za imigrantske otroke pri zunanjem preverjanju znanja, saj zanje velja, da učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji opravljajo v tistem šolskem letu nacionalno preverjanje znanja prostovoljno (Ibid.).

Hkrati je otrokom priseljencem omogočeno tudi napredovanje, saj so učenci priseljencev iz drugih držav lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor (Ibid., 69. člen)

Šolska psihologinja na šoli, ki jo obiskujem, mi je prijazno pojasnila postopek, ko starši imigranti želijo vpisati svojega otroka v šolo v Sloveniji. Ko pride na šolo starš (tujec), ki bi želel, da otrok nadaljuje šolanje v Sloveniji, izpolni vlogo za priznavanje izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja. Pri nostrifikaciji izhajajo iz Pravilnik o dokumentaciji za nostrifikacijo v tujini pridobljenih šolskih spričeval in Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja.

Na Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo šport šola posreduje vlogo za dodatno strokovno pomoč za učence tujce. Vloga je torej posredovana, učenec je tukaj, pomoči pa še ni (kakšen mesec vsaj traja, da pride odgovor). Na primer: za 13 učencev, ki se v Sloveniji šolajo prvo leto, in 4 učence, ki se šolajo drugo leto, so šola, ki jo obiskujem, oz. ti učenci dobili skupaj 130 ur pomoči.

7 ANKETA IN REZULTATI

Anketirala sem učence vrstnike izbrane slovenske in finske šole. Anketo sem pripravila s pomočjo spletne strani mojaanketa.si. Učenci so reševali spletno anketo. Anketo je rešilo 84 finskih učencev in 49 slovenskih vrstnikov.

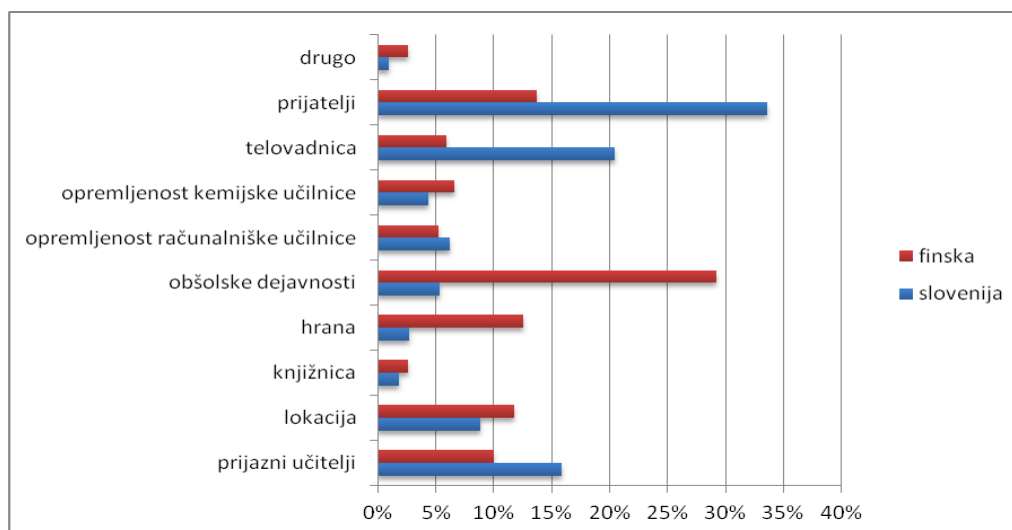
1. SPOL

Kot sem predvidela, je bilo več udeleženk kot udeležencev. Iz obeh šol je anketo reševalo več deklet, in sicer 53 %. Slovenskih anketirancev je bilo manj kot finskih.

2. ZAKAJ RAD/-A HODIŠ V ŠOLO? (Razporedi po vrstnem redu od 1 do 5; 1 je najmanj pomembno, 5 je najpomembnejše.)

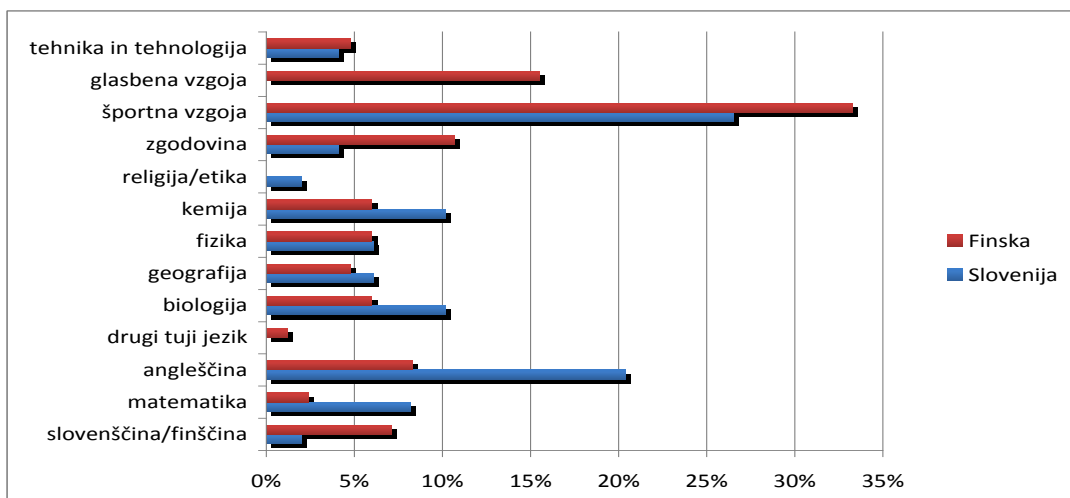
Učenci najraje hodijo v šolo zaradi prijateljev, na drugem mestu je odgovor, "da se kaj novega naučijo", na tretjem "učitelji poučujejo na zanimiv način", četrtem, "da je šola dobro opremljena". Razlog, da radi hodijo v šolo, pa vsekakor ni to, da jim je dolgčas.

3. KAJ TI JE NA ŠOLI NAJBOLJ VŠEČ?

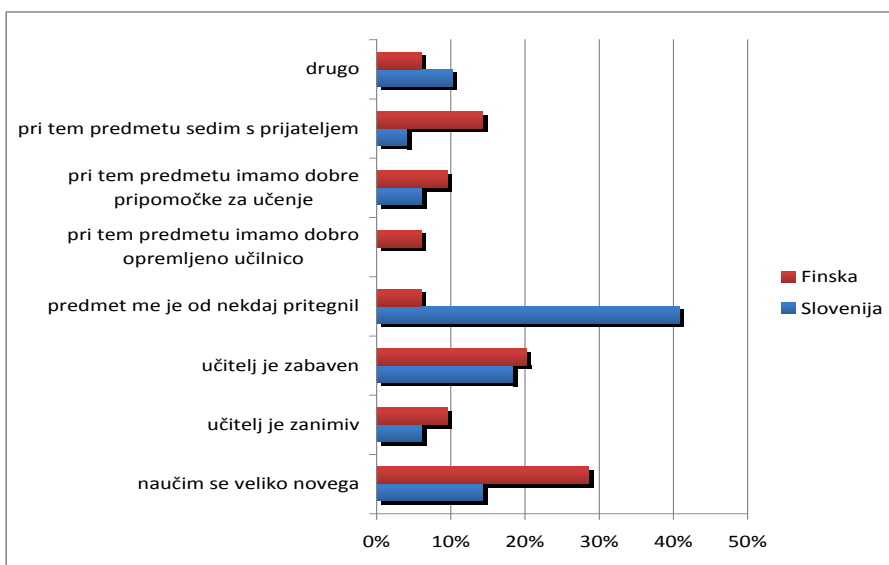
Slovenskim anketirancem so na šoli najbolj všeč prijatelji, kar sem tudi pričakovala. Presenetilo pa me je, da pri učencih finske šole ta odgovor ni bil najpogostejši, največ jih je izbralo odgovor "obšolske dejavnosti".

4. KATERI PREDMET TI JE NAJBOLJ VŠEČ?

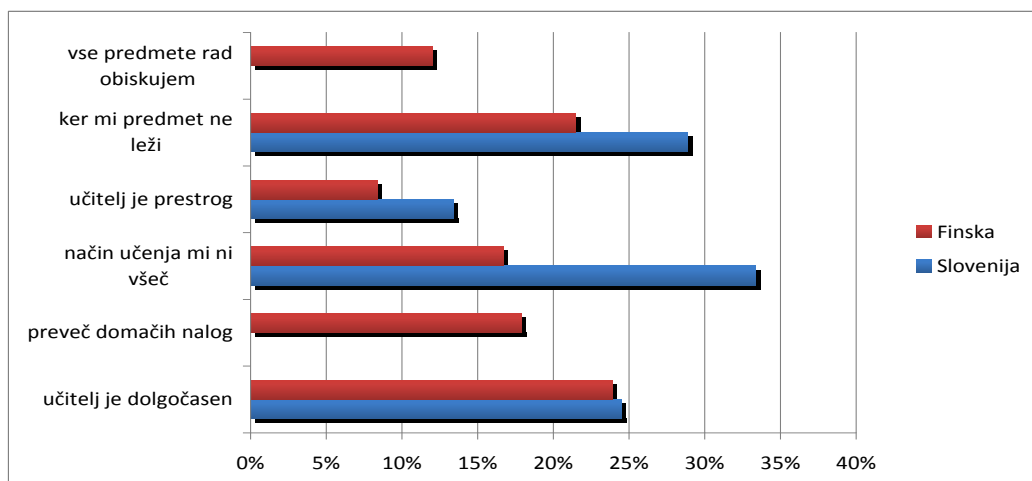
Kot sem predvidevala, je najljubši predmet večine učencev športna vzgoja. Velikemu odstotku je všeč tudi angleščina, sploh slovenskim anketirancem. Glasba nobenemu izmed slovenskih anketirancev ni najljubši predmet, je pa zato všeč kar 15,5 % finskim anketirancem.

5. ZAKAJ TI JE TVOJ NAJLJUBŠI PREDMET NAJBOLJ VŠEČ?

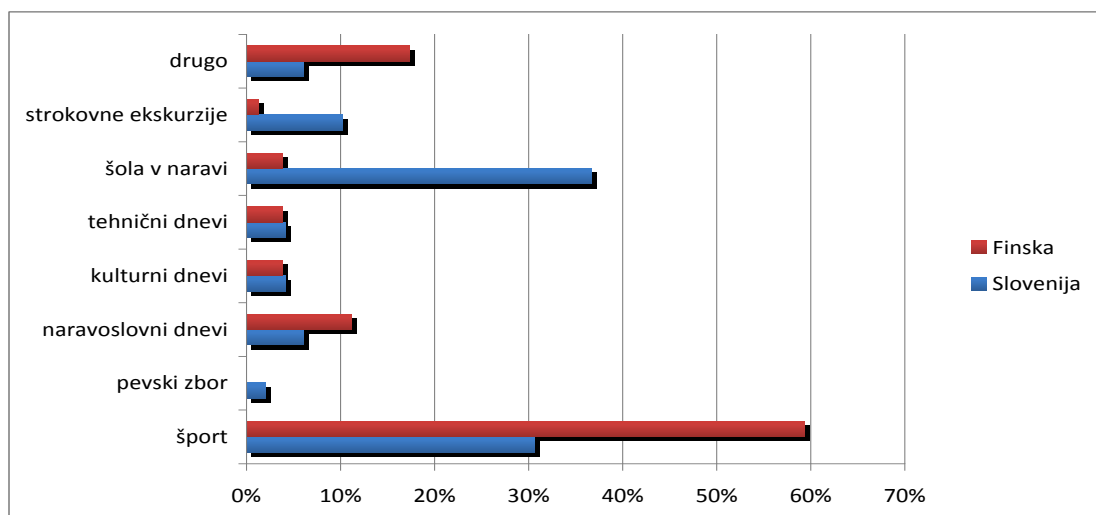
Največ slovenskih učencev je odgovorilo z odgovorom "predmet me je od nekdaj pritegnil", največ finskih pa z "naučim se veliko novega". Precej glasov je dobil tudi odgovor "učitelj je zabaven". Pri možnosti "drugo" so bili najpogostejši odgovori "ker mi ni potrebno nič delati", "ne vem", "ker imam rad glasbo".

6. ZAKAJ POUKA NEKATERIH PREMETOV NE OBISKUJEŠ RAD/-A?

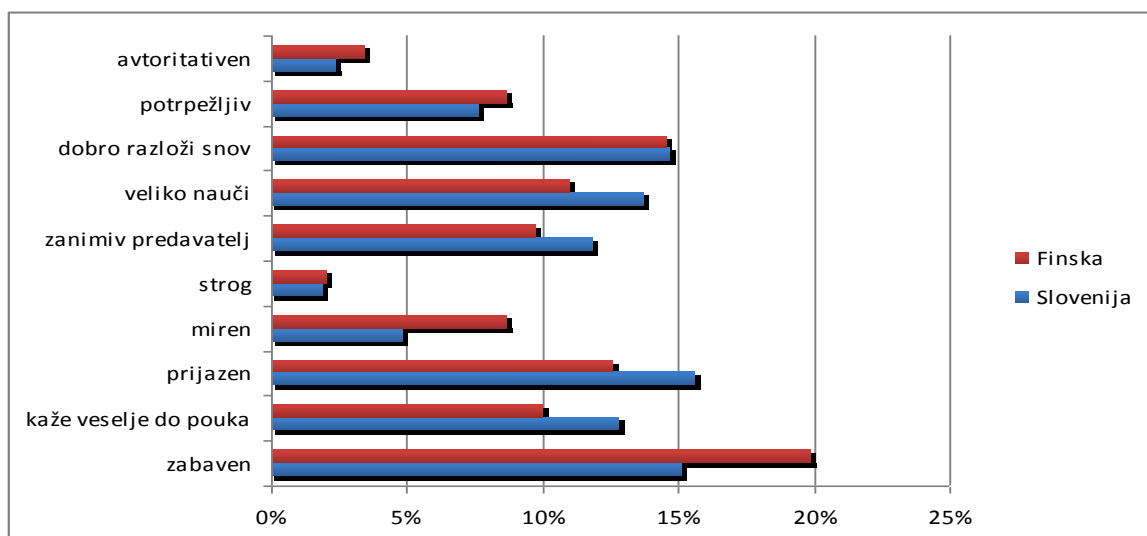
Za učence slovenskih šol je glavni razlog, da jim ni všeč način učenja. Presenetljivo veliko učencev finske šole je izbralo dogovor "vse predmete obiskujem rad", medtem ko nihče od slovenskih anketirancev ni izbral tega odgovora.

7. KATERE DEJAVNOSTI SO VAM NA ŠOLI NAJBOLJ VŠEČ?

Pri tem vprašanju je največ finskih učencev odgovorilo "šport", največ slovenskih pa "šola v naravi". Pomembno je poudariti, da učenci finskih šol nimajo posebnih ekskurzij in šole v naravi. Veliko jih je to napisalo pod odgovor "drugo", vmes pa so bili tudi odgovori "smučanje", "matematično tekmovanje", "stavke", "dramski krožek".

8. NAVEDI LASTNOSTI UČITELJEV, KATERIH POUK RAD/-A OBISKUJEŠ. (več možnosti)

Najljubši učitelj je učencem najbolj všeč, ker je prijazen in zabaven. Najmanj učencev je izbralo odgovor "ker je strog", kar ni bilo veliko presenečenje.

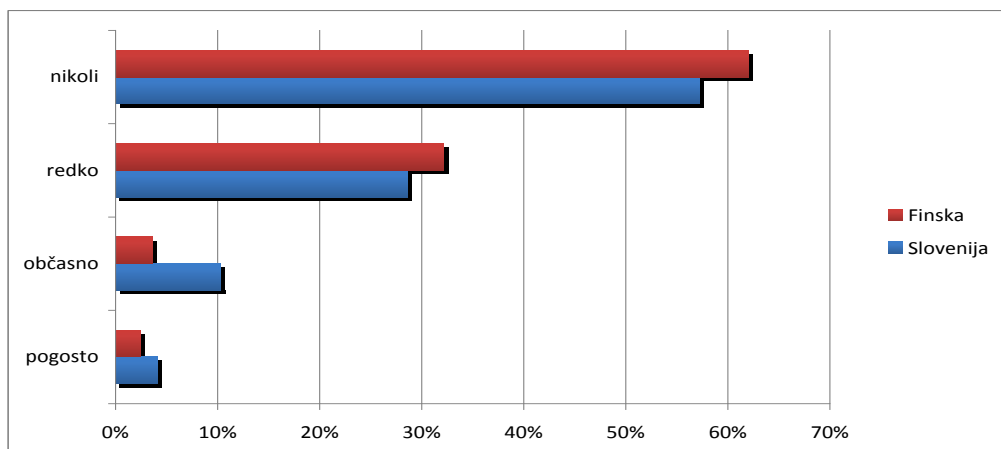
9. OCENI, ALI JE TVOJA ŠOLA VARNA (od 1 do 5, 1- ni varna, 5 - zelo varna).

Tako slovenski kot finski učenci so varnost šole ocenili z vsemi možnimi ocenami, od "ni varna" do "zelo varna". Povprečno pa se je izkazalo, da se učenci na finskem počutijo nekoliko bolj varne.

10. OCENI ŠOLSKO PREHRANO (od 1 do 5, 1- slaba, 5- odlična).

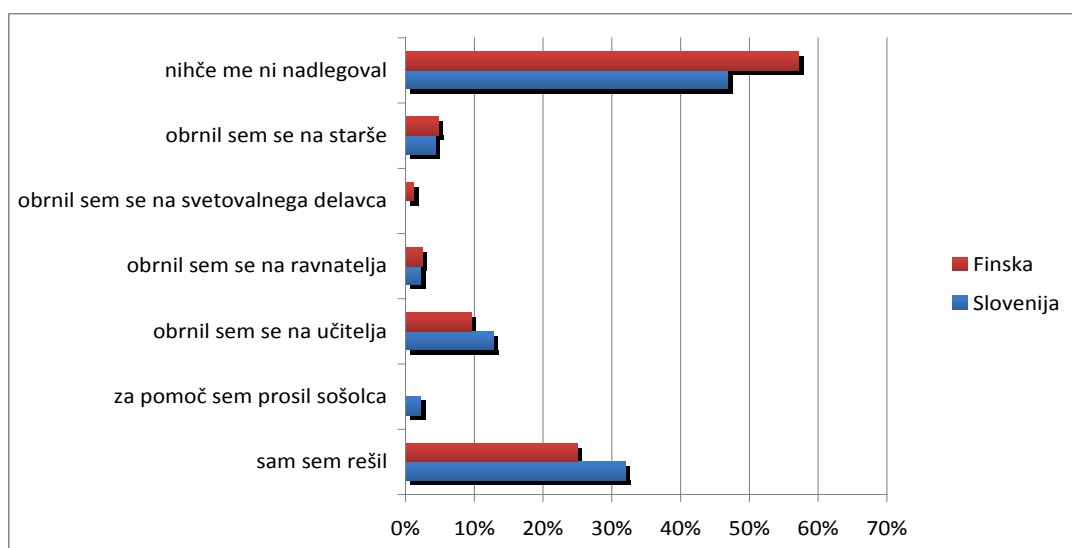
Šolsko prehrano so večinoma ocenjevali s 3. Končen rezultat pa je pokazal, da so učenci finske šole s prehrano malenkost bolj zadovoljni.

11. SI SE V ŠOLI SREČAL Z NADLEGOVANJEM?

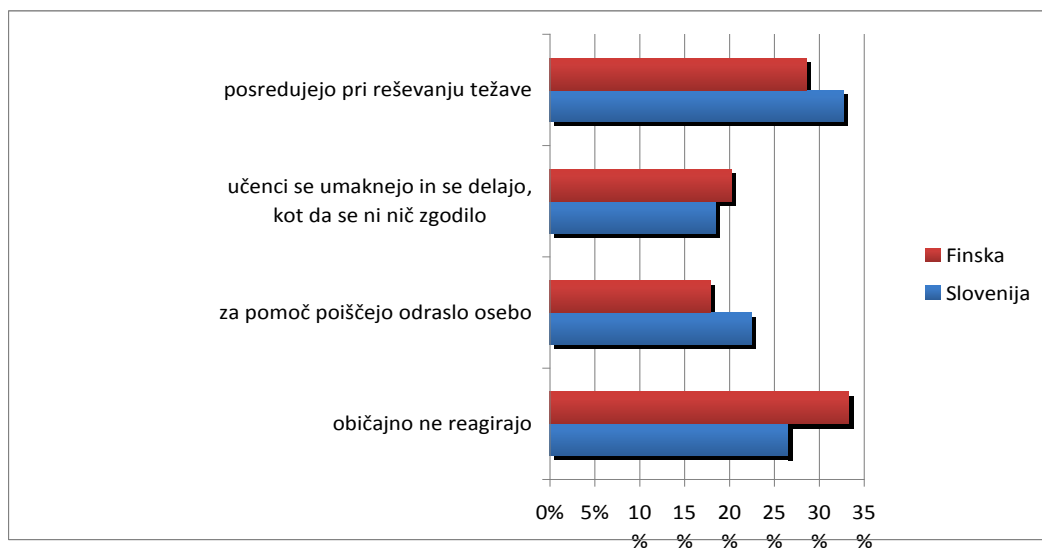
Več kot polovica učencev niso nadlegovali. Z nadlegovanjem se je srečalo več slovenskih anketirancev.

12. KAKO SI REŠIL TEŽAVO Z NADLEGOVANJEM?

Večine anketirancev niso nadlegovali, tisti, ki pa so jih, pa so večinoma težavo rešili sami.

13. KAKO REAGIRAJO DRUGI UČENCI, ČE JE KDO NEPRIJAZEN/AGRESIVEN V ŠOLI?

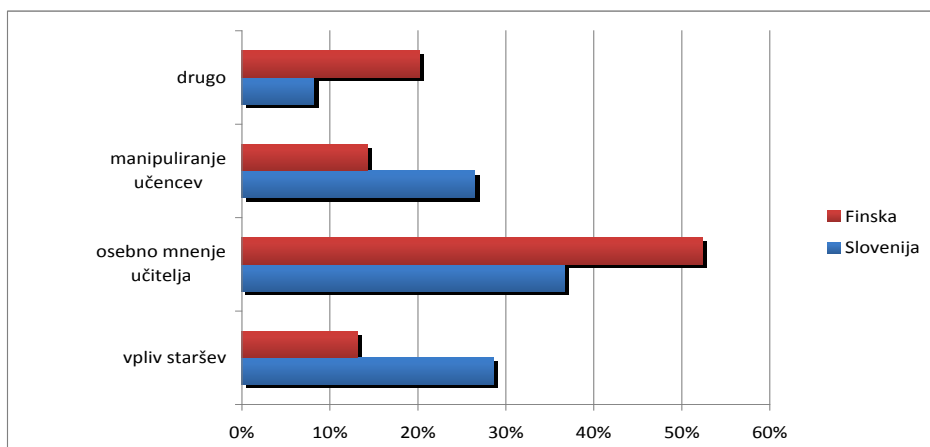

Učenci slovenskih šol so najpogosteje izbrali odgovor "posredujejo pri reševanju težave", učenci finskih šol pa "običajno ne reagirajo". Učenci redko poiščejo pomoč odrasle osebe.

14. ALI SE TI ZDI, DA SO NEKATERI UČITELJI PRISTRANSKI?

Tukaj so imeli učenci zelo različna mnenja, vendar jih je največ izbralo odgovor "redko".

15. KAJ MENIŠ, DA JE VZROK ZA PRISTRANSKOST?

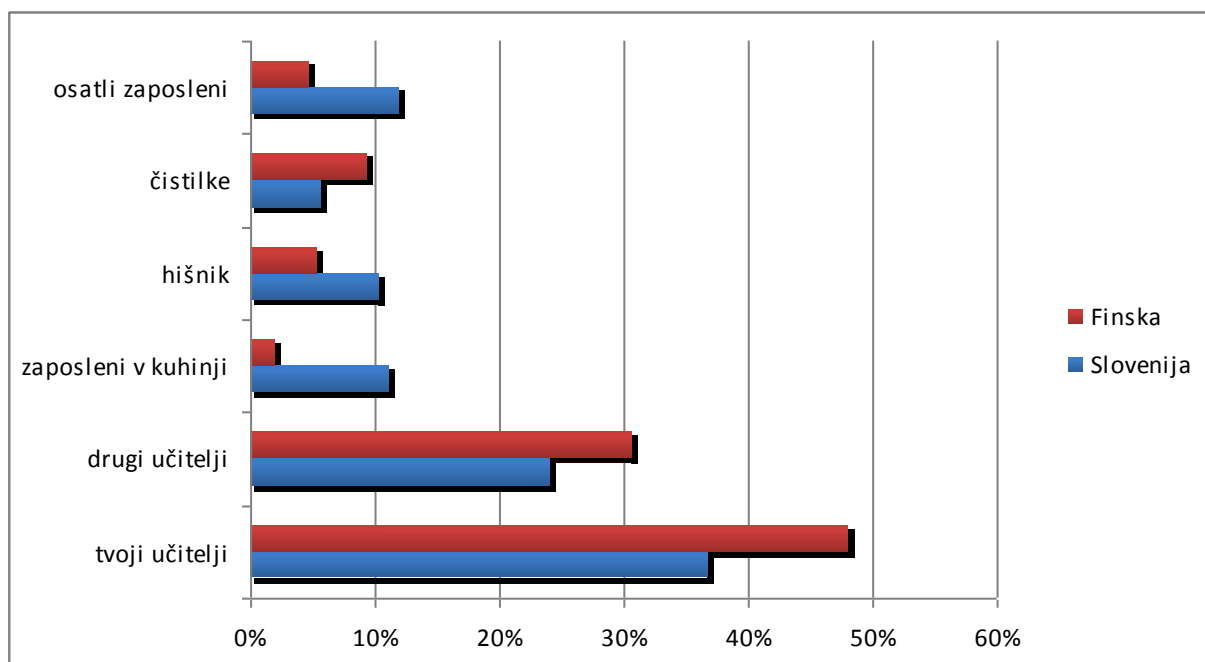

Največ učencev meni, da je vzrok za pristranskost osebno mnenje učitelja. Kar nekaj jih je izbralo tudi odgovor "drugo" in pisalo odgovore, kot so: vse troje, plača, nič, heroin in da ne vedo.

16. ALI TE RAVNATELJ NA TVOJI ŠOLI POZNA (po imenu, v kateri razred hodiš)?

Pri tem vprašanju lahko pohvalimo našo šolo, saj je le en slovenski šolar izbral odgovor "ne", medtem ko je kar 9,5 % finskih udeležencev izbralo ta odgovor.

17. KATERI DRUGI DELAVCI ŠOLE POZNAJO TVOJE IME? (Označi, kjer je odgovor da.)

Skoraj vsi anketirani so izbrali odgovor "tvoji učitelji". Presenetljivo veliko slovenskih učencev je izbralo odgovor "zaposleni v kuhinji", finski učenci so izbrali odgovor "čistilke".

18. ALI MENIŠ, DA JE POMEMBNO, DA TE OSEBE POZNAJO TVOJE IME?

Odgovori so bili tukaj razporejeni še kar enakomerno. Največ učencev meni, da je pomembno, da uslužbenci šole poznajo njihova imena, vendar je približno enak delež učencev izbral tudi odgovora "ne vem" in "ne".

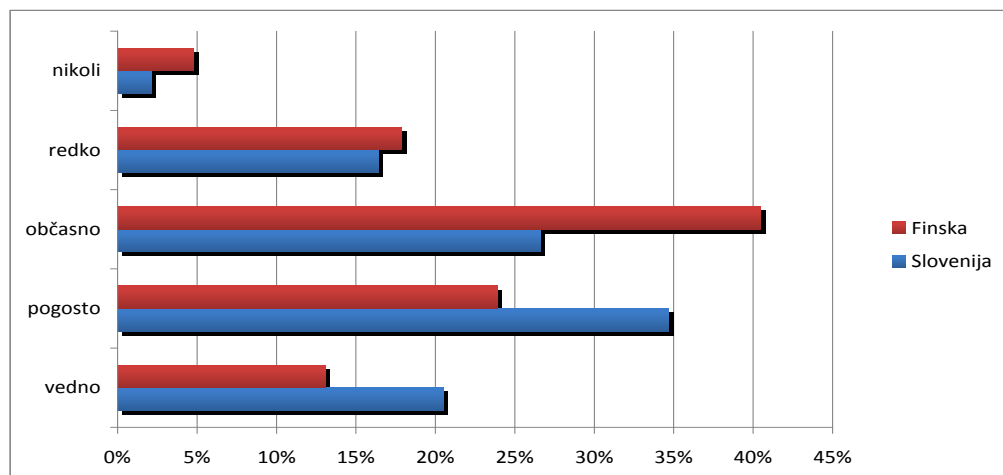
19. ALI UČENCI NA TVOJI ŠOLI POZDRAVLJAJO DRUGE UČENCE NA HODNIKU?

Glede na odgovore tega vprašanja, je bilo jasno, da se učenci na Finskem več pozdravljajo. Zelo malo anketirancev slovenske šole je izbralo odgovor "vedno". Zelo redko so izbrali tudi odgovor "nikoli", in to na obeh straneh.

20. ALI UČITELJI NA TVOJI ŠOLI POZDRAVLJAJO UČENCE?

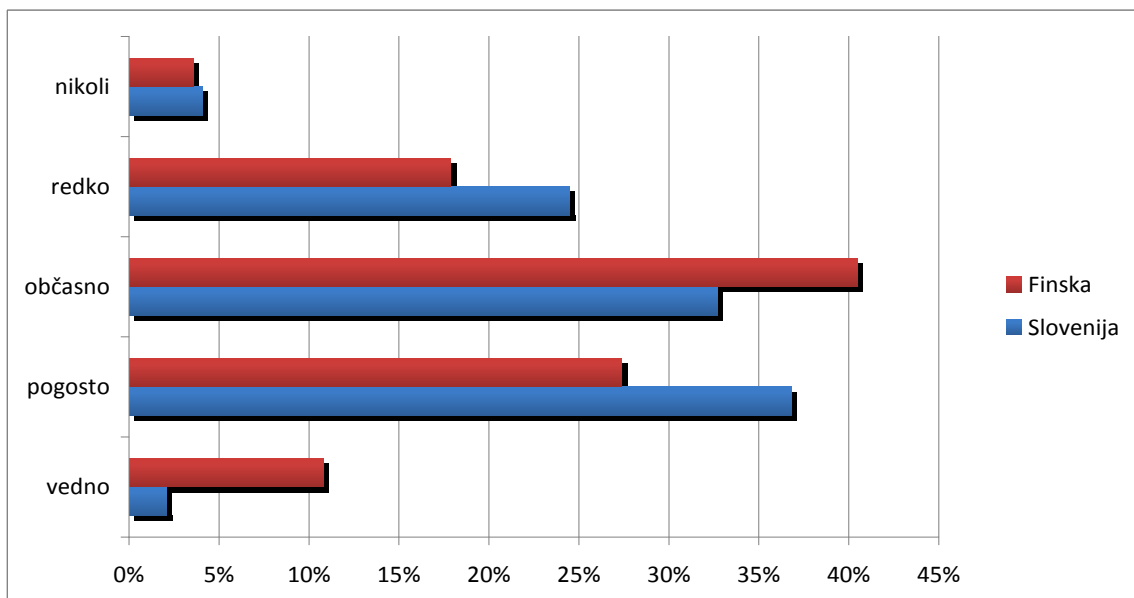
Pri tem vprašanju je zanimivo, da je odstotkovno enako število učencev slovenskih šol izbralo odgovora "vedno" in "nikoli" ter "pogosto" in "občasno". Za odgovora "vedno" in "nikoli" se je tako odločilo 6,2 % anketirancev, za odgovora "občasno" in "pogosto" pa 36,8 %, in to je bila tudi večina glasov. Finski učenci so se prav tako v večini odločali za odgovora "pogosto" in "občasno" in so prav tako odstotkovno enako izbrali odgovora "vedno" in "nikoli", in sicer z 8,4 %.

21. ALI UČENCI MOTIJO POUK?

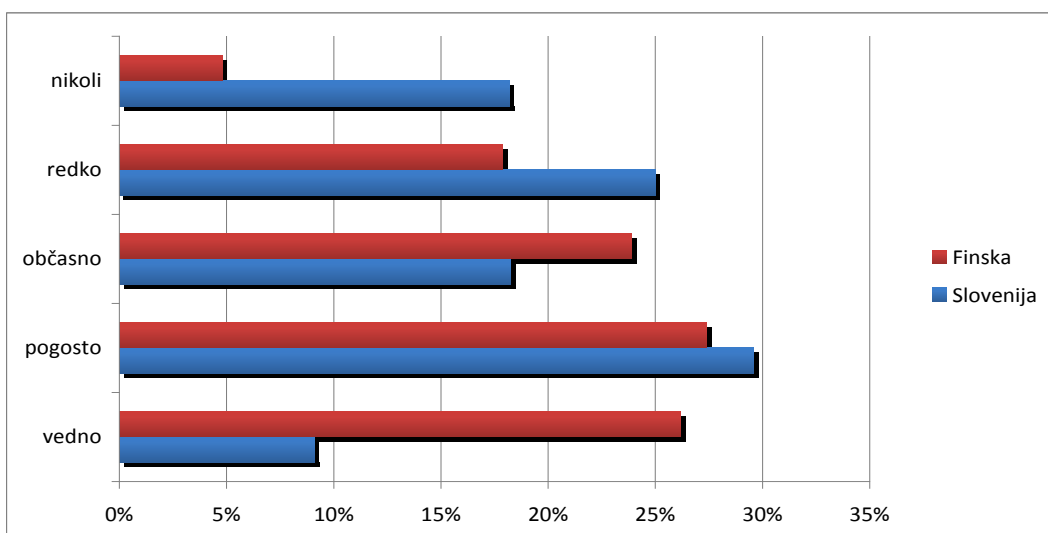
Na grafu vidimo, da je največ finskih otrok izbralo odgovor "občasno", medtem ko je največ slovenskih učencev odgovorilo s "pogosto". Zelo malo učencev obeh šol je izbralo odgovor "nikoli".

22. ALI TE UČITELJ POHVALI ZA NAPREDEK PRI UČENJU?

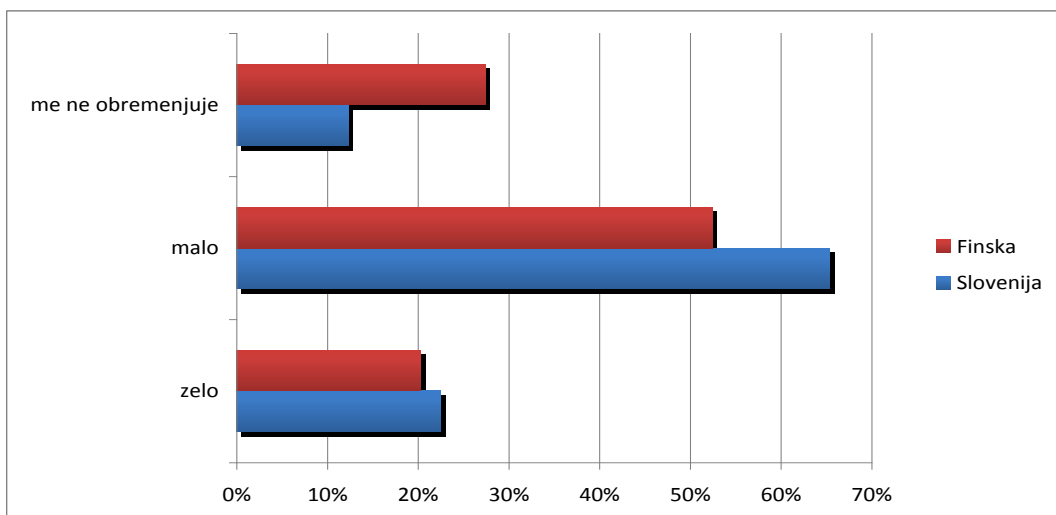
Pri tem vprašanju sta bila najpogosteje izbrana odgovora "občasno" in "pogosto". Zelo redko so anketiranci izbrali odgovor "nikoli". Bistveno več finskih učencev kot slovenskih je izbralo odgovor "vedno".

23. ALI UČITELJ OPAZI, ČE TI SNOV NE GRE, IN TI PONUDI POMOČ?

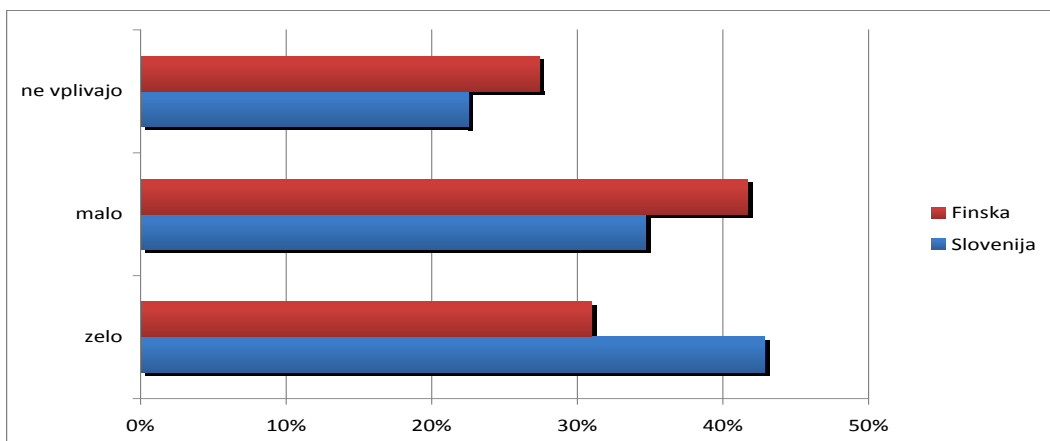
Pri tem vprašanju je kar nekaj slovenskih anketirancev izbralo odgovor "nikoli", vendar so me opozorili, da to ni zato, ker tega učitelji ne bi nikoli opazili, ampak zato, ker jim snov nikoli ni delala težav. Največkrat pa so slovenski in finski učenci izbrali odgovor "pogosto".

24. KAKO TE UČENJE OBREMENJUJE TUDI V PROSTEM ČASU?

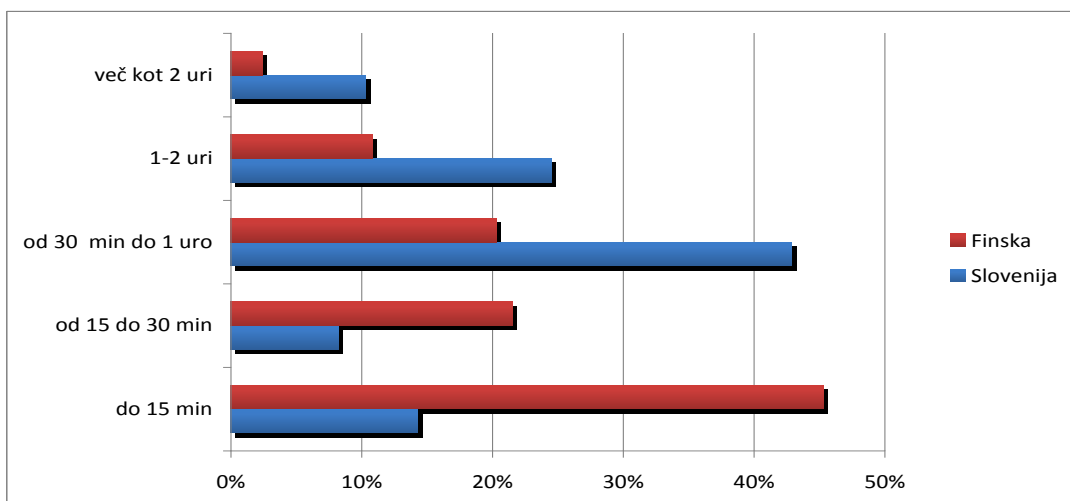
Večina anketirancev je izbrala odgovor "malo". Več kot četrtnina finskih učencev je izbrala odgovor "me ne obremenjuje". Na grafu lahko vidimo, da večino slovenskih anketirancev učenje obremenjuje.

25. KAKO MENIŠ, DA DOMAČE NALOGE IZBOLJŠUJEJO TVOJE REZULTATE V ŠOLI?

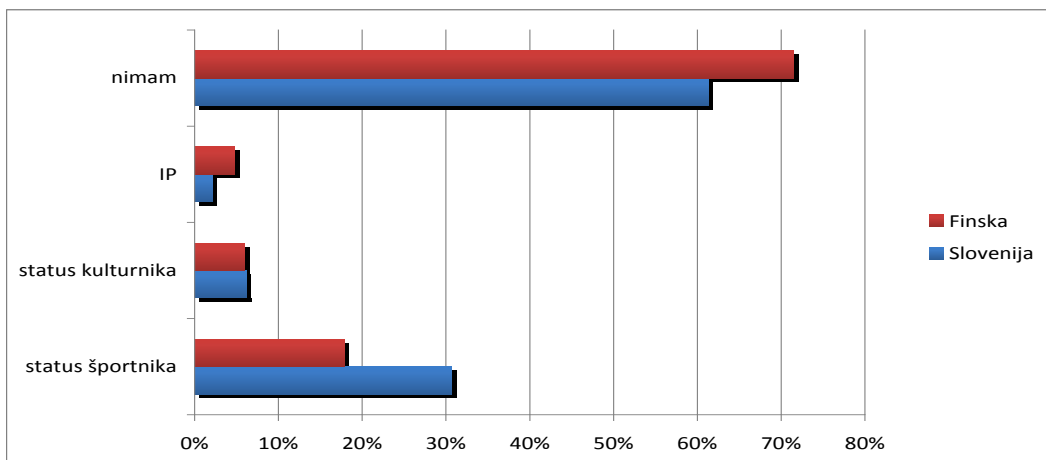
Odstotkovno je približno enak delež slovenskih anketirancev izbral odgovor "zelo" kot finskih anketirancev odgovor "malo", kar pomeni, da se večini učencev finskih šol ne zdi, da domače naloge posebej vplivajo na rezultate.

26. KOLIKO ČASA DNEVNO V PROSTEM ČASU PORABIŠ ZA ŠOLO?

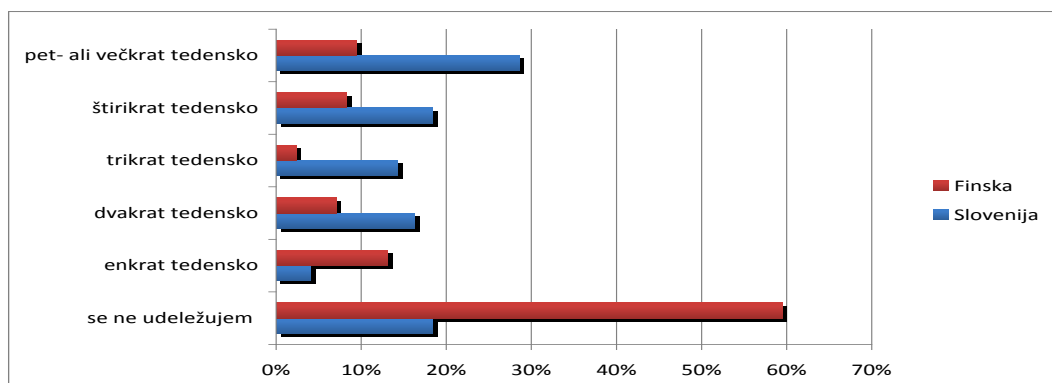
Na grafu lahko vidimo, da večina finskih anketirancev porabi dnevno za učenje le do 15 minut, medtem ko večina slovenskih učencev porabi za učenje na dan od 30 minut do ure. Na splošno učenci slovenskih šol porabijo več časa za učenje.

27. ALI IMAŠ POSEBEN STATUS PRI UČENJU?

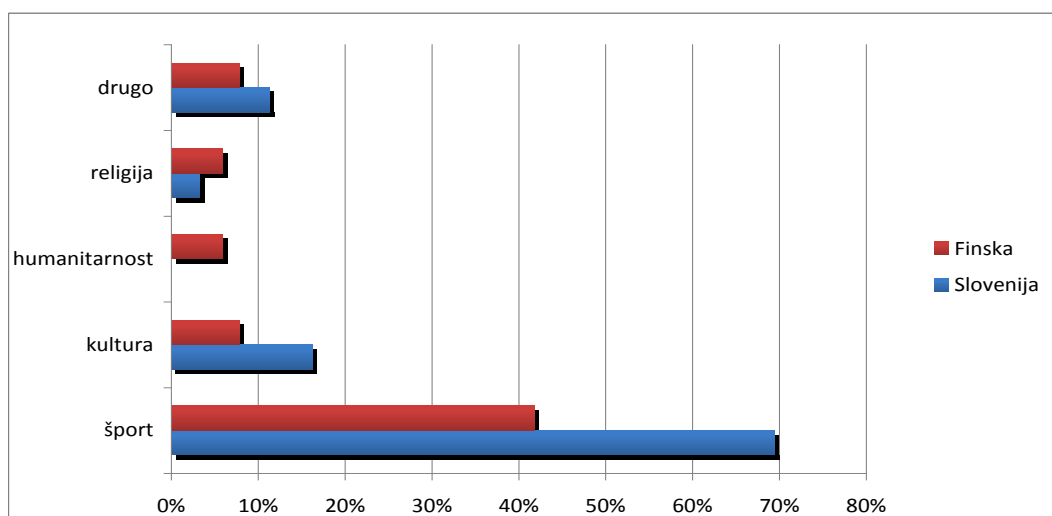
Večina anketirancev nima nobenega statusa. Čeprav se veliko učencev slovenskih šol udeležuje športnih aktivnosti štiri- ali večkrat na teden, vsi ne koristijo statusa. Ugotavljam, da imajo več statusov slovenski učenci.

28. ALI SE UDELEŽUJEŠ KAKŠNIH IZVENŠOLSKIH AKTIVNOSTI?

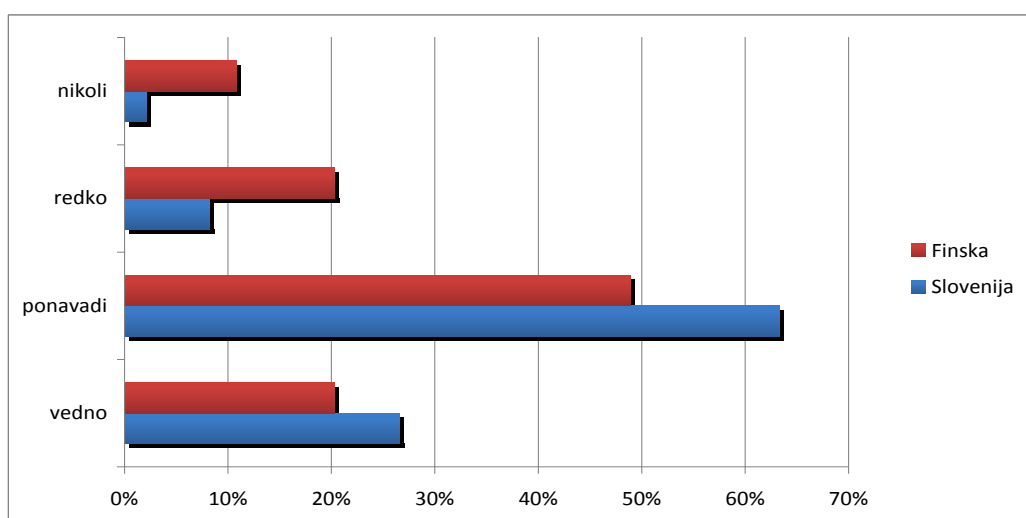
Več kot polovica finskih udeležencev, se ne udeležuje izvenšolskih aktivnosti, več kot četrtina slovenskih udeležencev se udeležuje raznih aktivnosti kar petkrat ali večkrat tedensko. Presenetljivo je, da se zelo malo učencev slovenskih šol udeležuje izvenšolskih aktivnosti enkrat tedensko, učenci finskih šol pa so ta odgovor izbrali zelo pogosto.

29. S KATEREGA PODROČJA SO TVOJE IZVENŠOLSKE AKTIVNOSTI?

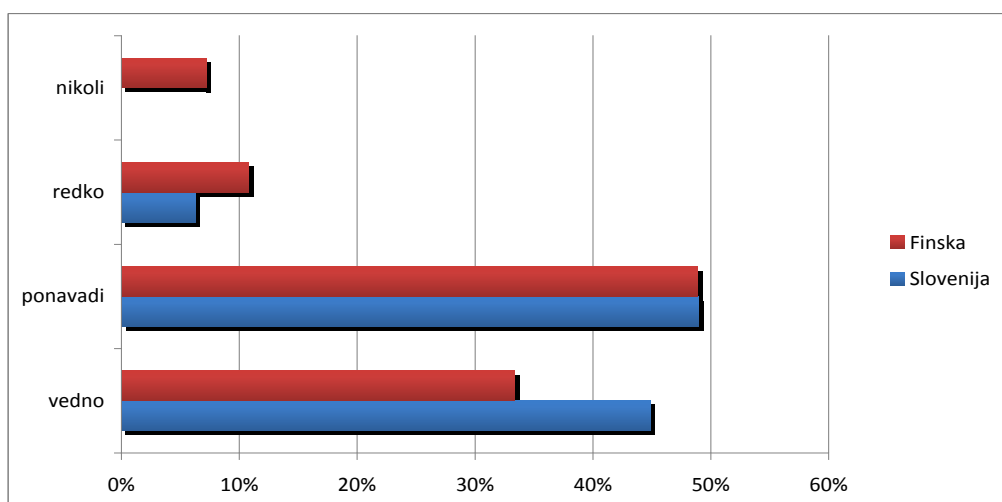
Učenci so pri tem vprašanju dokazali, da ne vedo, kaj so kultura, šport in religija, saj je bilo kar nekaj odgovorov pod okence drugo: glasba, boks in vera. S športom in kulturo se je ukvarjalo več slovenskih anketirancev, z religijo in humanitarnostjo pa več finskih. Kar nekaj finskih učencev nima izvenšolskih dejavnosti.

30. ALI SE PRI POUKU POČUTIŠ DOBRO V ODNOSU DO UČITELJEV?

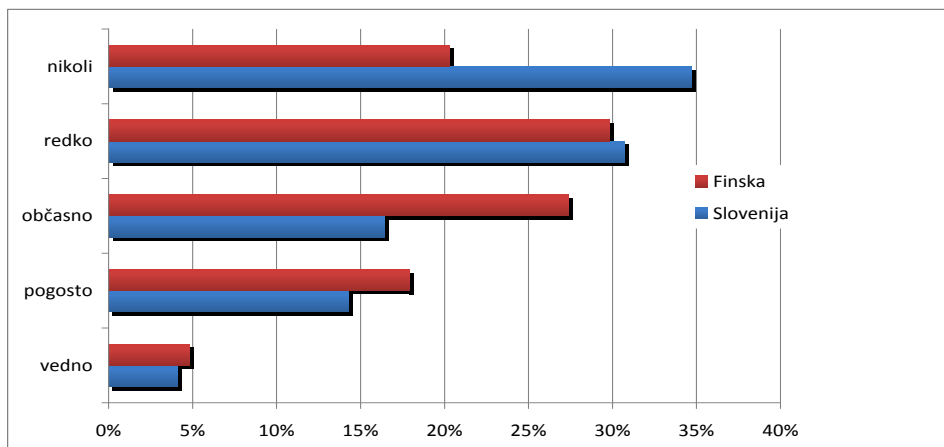
Kot je razvidno iz grafa, se anketirani finski učenci počutijo slabše v odnosu z učitelji kot učenci slovenskih šol. Odgovora "vedno" in "ponavadi" je izbralo bistveno manj finskih anketirancev kot slovenskih. Odgovora "redko" in "nikoli" pa so izbrali pogosteje.

31. ALI SE POČUTIŠ DOBRO V ODNOSU DO SOŠOLCEV?

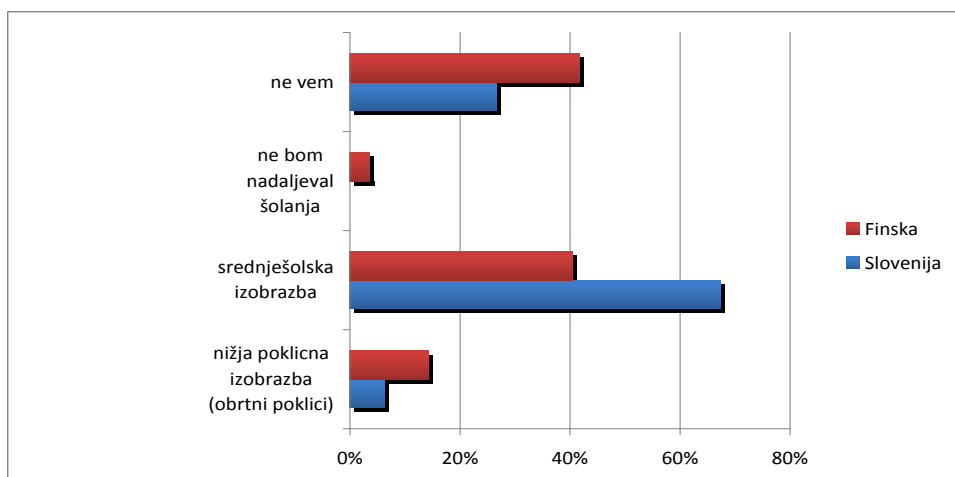
Slovenski anketiranci se v odnosu s sošolci počutijo dosti bolje kot finski. Nihče izmed slovenskih šolarjev ni izbral odgovora "nikoli", medtem ko se je kar 6 od 84 učencev finske šole odločilo za ta odgovor.

32. ALI TI JE PRI POUKU NERODNO IZRAZITI SVOJE MNENJE?

Večini udeležencev ni nerodno izraziti mnenja pri pouku, vendar rezultati kažejo, da so slovenski učenci samozavestnejši.

33. NA KATERO VRSTO ŠOLE SE BOŠ VPISAL PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI?

Večina učencev slovenske šole namerava nadaljevati s srednješolsko izobrazbo, malo jih izbere nižjo poklicno izobrazbo, ostali pa še ne vedo, kaj bodo izbrali. Nihče od udeležencev ne namerava končati šolanja po končani osnovni šoli. Učenci finske šole pa so se pri tem vprašanju odločali nekoliko drugače. 42 % učencev ni vedelo, s katerim šolanjem bo nadaljevalo, 40,5 % se jih je odločilo za srednješolsko izobrazbo. Kar nekaj se jih je odločilo za nižjo poklicno izobrazbo, približno enkrat več kot učencev slovenske šole. Trije od 84 udeležencev pa so se odločili, da ne bodo nadaljevali šolanja.

8 RAZPRAVA

Ugotavljam, da tako na Finskem kot v Sloveniji izobraževanje traja devet let. Razlika je v starosti, pri kateri otroci pričnejo obiskovati osnovno šolo, v Sloveniji pri šestih letih, na Finskem pri sedmih. Tako na Finskem kot tudi v Sloveniji imajo učitelji univerzitetno izobrazbo.

Razliko pa opazim pri zasnovah kurikulumov, saj je ta v Sloveniji predpisan in enoten za vse osnovne šole, šole na Finskem pa si ga lahko pripravijo same ob pomoči na nacionalni ravni in se tako bolje prilagajajo učencem in okolju, v katerem otroci živijo in ustvarjajo. Bolj se tudi prilagajajo posamezniku in njegovemu razvoju z različnimi drugimi oblikami dela, kot so mediacija, manjše skupine otrok s posebnimi potrebami, posebne oblike dela z otroki priseljenci. Razumem, da je finska osnovna šola bolj po meri posameznika. Prav tako na osnovi zapisanih podatkov ugotavljam, da na Finskem dajo velik poudarek uporabnosti znanja v vsakdanjem življenju in praktičnemu znanju. Ugotavljam, da na Finskem veliko bolj zaupajo učiteljem, nimajo inšpektorata, torej zaupajo strokovnim delavcem.

Težko bi trdili, da je v osnovi šola na Finskem cenejša, saj je tako tam kot tudi v Sloveniji osnovna šola brezplačna. Razlike obstajajo pri učnih sredstvih. Tudi v Sloveniji tako kot na Finskem otroci dobijo učbenike v šoli, katerih obrabnine staršem ni več potrebno poravnati. V slovenski šoli pa drugi šolski material ni zastoj in ga plačajo starši. Torej Finska šola vsem otrokom omogoča enak materialni standard, pri čemer je v slovenski šoli ta še vedno v neki meri odvisen od ekonomskega položaja staršev.

Vsi otroci v finski šoli imajo zastoj uravnotežen obrok. V Sloveniji ne dobijo vsi osnovnošolci uravnoteženega obroka zastoj, dobijo ga le nekateri, in sicer tisti, katerih starši ne presegajo določene meje pri dohodku na družinskega člana. Na osnovi tega nekateri otroci dobijo subvencioniran del cene obroka. V slovenski šoli nekaterim otrokom tudi pripada zastoj kosilo. Ugotavljam, da je pri šolski prehrani na Finskem položaj bolj poenoten, vsi otroci, ne glede na položaj staršev, dobijo obrok zastoj. V obeh državah pa otrokom z zdravstvenimi težavami omogočajo dietno prehrano. Pri nujenju obrokov v obeh državah upoštevajo versko pripadnost otrok in s tem povezane morebitne zahteve po posebnem jedilniku.

Število otrok v 1. in 2. razredu finske osnovne šole je manjše, kot je v šoli v Sloveniji, enako tudi v zadnjem triletju, kjer je razlika kar za 5 otrok. Upoštevati je potrebno, da v zadnjem triletju v slovenski šoli poteka pri urah slovenščine, angleščine in matematike nivojski pouk, kjer je normativ nižji, in sicer 19 otrok. Manjše skupine so ponavadi tudi pri urah izbirnega predmeta, vendar ni zaznani občutnih razlik, saj je bilo poprečno število otrok v razredu po raziskavah Ministrstva 19.

Ugotavljam, da imajo v finski šoli posebne skupine tako za imigrantske otroke, učence z učnimi težavami in za učence z emocionalnimi težavami, česar v Sloveniji nimamo. Otroci priseljenci, učenci z učnimi in emocionalnimi težavami v Sloveniji ne tvorijo posebnega oddelka, pač pa so v razredu z drugimi učenci. V Sloveniji sicer imamo program dodatne strokovne pomoči ali drug individualiziran program, ki omogoča, da učenec obiskujejo nekatere ure s posebnim izvajalcem zunaj razreda ali v njem, a so učenci s posebnimi potrebami sicer vključeni v običajni razred. Menim, da organizacija dela z otroki s posebnimi potrebami na Finskem omogoča več individualnega pristopa, več časa za delo s takimi otroki in morda zato tudi boljše rezultate.

Na Finskem tudi ne poznajo posebnih statusov učencev, status kulturnika in športnika, kar pomeni, da ima šola več avtonomije in jim je prihranjeno birokratsko delo, hkrati pa se lahko odločijo, kako in če bodo upoštevali učenčeve potrebe oziroma želje.

Ugotavljam pomembne razlike pri reševanju problemov učencev, pri čemer v projekt, v katerega so vključeni, aktivno vključujejo tudi učence in jih učijo mediacije. Zagotovo bi to bila možnost, o kateri bi bilo dobro razmisliti tudi na 'moji' šoli, saj se problemi med najstniki pogosto pojavljajo.

Šolsko leto v obeh državah traja enako število dni, to je 190. Pri tem ne ugotavljam razlik. Učenci na Finskem imajo v poprečju 23 dni počitnic med šolskim letom, osnovnošolci v Sloveniji pa 13 dni, ti dnevi pa so združeni s prazniki. Ugotavljam pa, da imajo finski osnovnošolci daljše obdobje, v katerem poteka pouk, a da je v tistem obdobju počitnic več.

Finski osmošolci imajo nekoliko manj ur materinščine kot slovenski vrstniki v svojem tedenskem urniku. V obsegu ur prvega tujega jezika ni razlik, v obeh šolah ga osmošolci obiskujejo 3 ure na teden. Na izbrani slovenski šoli učenci še nimajo obveznega drugega tujega jezika, kot ga imajo učenci v finski šoli. Ko bo to uzakonjeno po vseh slovenskih šolah,

bodo učenci v urniku imeli 2 uri drugega tujega jezika na teden. Slovenski učenci imajo na teden uro matematike več, in sicer 4 ure. Uro več imajo tudi biologije in geografije, ki pa ju poslušajo posebej. Enako ugotavljam tudi pri urah pouka fizike in kemije.

Predmet slovenskih otrok se ne imenuje Religija in etika kot na Finskem pač pa Državlanska in domovinska vzgoja in etika. Pri tem predmetu ugotavljam največ razlik, saj pri vsebini tega predmeta opažam, da imajo otroci na Finskem veliko več individualnih možnosti. Na Finskem lahko pri tem predmetu pridobijo splošna znanja o religiji, ki ji pripadajo, v Sloveniji te možnosti nimajo. Kaže se veliko bolj individualen pristop finske šole in njihovo upoštevanje posameznikove kulture. Razloge je moč iskati v tem, da ima kar 46 % otrok obravnavane finske šole imigrantsko ozadje, torej so otroci priseljencev.

Zgodovini obe državi namenjata enako število ur, tudi telesni oziroma športni vzgoji. Opazno razliko ugotavljam pri urah predmeta Zdravstvo in Svetovanje, ki ju v slovenski šoli ni. To, menim, spet kaže na veliko skrb finske šole za posameznika.

Učenci finske šole imajo večjo možnost izbire pri predmetih, kjer je v ospredju ustvarjalnost, saj lahko izberejo kar 6 ur takih vsebin, pri čemer slovenski otroci izbirajo le 2 uri ali izjemoma več med naborom izbirnih predmetov, ki jim jih ponudi šola. Finski šolski sistem ne pozna dnevov dejavnosti.

Zanimiva je ugotovitev, da imajo na finskem posebne ure namenjene zdravstvu in ure, ki so namenjene svetovanju, in da so te ure v tedenskem urniku. To zagotovo prispeva k boljši psihični in fizični kondiciji učenca in je najverjetneje naložba v prihodnost, saj obe dejavnosti prispevata k preventivi.

V obeh šolah imajo organizirano šolsko prehrano. Obe šoli imata svetovalno službo, ki otrokom pomaga pri pridobivanju tehnik učenja in svetuje o izbiri poklica. Zanimivo je, da na Finskem svetovalna služba poišče tudi stik s podjetji, kjer otroci pridobijo konkretne izkušnje in informacije, česar pri nas ni.

Opazne so razlike pri obravnavi otrok priseljencev. Na Finskem jim je omogočeno postopno vključevanje in več ur jezika države, v kateri so, kar prispeva k njihovi večji uspešnosti in zagotovo k boljšemu počutju kot pa otrokom priseljencev v Sloveniji, ki so takoj vključeni v

razred in morajo čakati na nekaj ur pomoči pri zanje novem jeziku. Na Finskem otroci priseljencev sprva obiskujejo pouk v ločenih skupinah, da se prej naučijo jezika.

Pri analizi ankete sem ugotovila, da obstaja bistvena razlika, kaj je otrokom všeč v šoli. V finski osnovni šoli imajo otroci najraje obšolske dejavnosti, v slovenski pa prijatelje. Na osnovi tega sklepam, da otrokom v izbrani slovenski šoli šola pomeni tudi družabni prostor.

Ugotavljam, da otroci obeh šol na prvo mesto med predmeti postavljajo športno vzgojo, kar pomeni, da se v želji in potrebah po gibanju ne razlikujejo in da jim je ta predmet že od nekdaj zanimiv.

Slovenski učenci so tudi zelo kritični do načina poučevanja predmeta, ki jim ni všeč, medtem ko finski otroci enako kot slovenski menijo, da je za to kriv tudi učitelj. Oboji imajo najraje gibanje, saj so med obšolskimi dejavnostmi izbrali šolo v naravi, slovenski otroci, in športne dejavnosti, finski otroci. Šola v naravi kot najštevilčnejši odgovor med slovenskimi učenci kaže na to, da imajo ti otroci poleg gibanja radi druženje.

Finski učenci imajo najraje zabavnega učitelja, slovenski pa takega, ki dobro razloži snov, in sicer v enakem odstotku kot finski učenci.

Zadovoljstvo z varnostjo in s hrano v šoli je primerljivo enaka, tudi odstotek nadlegovanih je v obeh šolah primerljivo enak, nizek. Težave z nadlegovanjem oboji rešujejo enako, sami. Pri čemer je potrebno omeniti, da imajo najbrž učenci s Finske razvitih več spretnosti pri reševanju zaradi projekta mediacije in vaj na konkretnih primerih. Opazna je razlika, da se slovenski učenci pogosteje vpletejo v reševanje konfliktov drugih. Oboji v največjem odstotku ocenjujejo, da je pristranskost povezana z osebnim mnenjem učitelja.

Učencem obeh šol je pomembno, da jih delavci šole poznajo, torej imajo oboji željo po prepoznavnosti. Kultura pozdravljanja je očitno višja na Finskem, kjer se učenci bolj pozdravljajo. Slovenski učenci z razliko od finskih ugotavljajo, da njihovi sošolci pogosto motijo pouk in da jih učitelj pogosto pohvali, za kar finski učenci menijo, da le občasno.

Zaznala sem razliko med učenci obeh dežel v učiteljevem prepoznavanju učenčevih težav. Slovenski učenci namreč ugotavljajo, da učitelji pogosto opazijo, da jim snov ne gre, enako tudi, da to redko opazijo. Kaže lahko na polarnost zaznavanja učencev. Pri tem nekateri učenci dodajajo, da učitelji redko opazijo njihove učne težave zato, ker težav nimajo. Finski

učenci pri tem zelo izstopajo, saj prevladuje njihovo mnenje, da učitelji vedno in pogosto opazijo njihove učne težave.

Slovenski učenci se enako pogosto kot finski učenci počutijo malo obremenjeni s šolskim delom, čeprav se več finskih otrok počuti še manj obremenjenih. Opravljanju domačih nalog finski učenci pripisujejo manjšo veljavo. Razlog bi bilo moč iskati v načinu pouka na Finskem, ki temelji na izkustvenem delu, ki ga najbrž največ doživljajo v šoli. Domače delo veliko bolj obremenjuje slovenske učence kot finske, čeprav delež v minutah pri obojih ni velik.

Zanimiva je ugotovitev, da se finski otroci ne udeležujejo veliko izvenšolskih aktivnosti, kar lahko pomeni, da imajo veliko časa zase in da njihov prosti čas ni ves čas usmerjen.

Oboji se v odnosu do učiteljev in učencev dobro počutijo in ni zaznati razlik. Slovenski otroci so po rezultatih ankete tudi manj zadržani pri izražanju mnenj. Več slovenskih osnovnošolcev že ve, kje bodo nadaljevali šolanje.

Anketa je pokazala, da ni velikih razlik med počutjem finskih in slovenskih anketiranih osnovnošolcev, čeprav se njihova sistema šolanja predvsem v odnosu do posameznika in njegovih potreb kar razlikujeta. Pričakovati bi bilo, da bodo zaradi manj individualne obravnave in sistemske skrbi za psihično in fizično počutje posameznika in manjšega ukvarjanja z medsebojnimi odnosi slovenski učenci manj zadovoljni s šolo, a temu ni tako. Seveda pa ne gre rezultatov ankete posploševati na celotni populaciji, saj lahko k počutju osnovnošolca nekega sistema bistveno prispevajo posamezna šola in njeni delavci.

V tej nalogi sem spoznala značilnosti finskega sistema in menim, da bi bilo dobro v naš sistem vključiti tiste oblike, ki jih še nimamo, saj prispevajo k boljšemu počutju otroka in tudi k njegovemu boljšemu znanju, to pa sta drugačen pristop do otrok priseljencev pri usvajanju jezika in mediacija, s čimer rešujejo spore med učenci oziroma učijo učence, kako posredovati v sporih.

9 DRUŽBENA ODGOVORNOST

V tej nalogi sem spoznala, da v finski osnovni šoli otroke priseljencev drugače pripravljajo na vključevanje v redno šolo oziroma v redni pouk. Na Finskem jim omogočajo postopno vključevanje, delo v posebnih skupinah in veliko ur finščine. V Sloveniji sistem za te otroke omogoča drugačno vključevanje. Ti otroci zato doživljajo več stisk pri pouku, ki so povezane z (ne)poznavanjem jezika. Sistema kot osnovnošolka ne morem spreminjati, lahko pa predlagam, da na šoli, ki jo obiskujem, z učenci oblikujemo medvrstniško pomoč, ki bo namenjena otrokom, ki so se preselili v Slovenijo, in s katero bomo otrokom priseljencem nudili pomoč pri slovenščini takoj, in to v krogu vrstnikov, in sicer še preden jim bo pomoč namenila država z urami slovenščine. Hkrati pa bom pozvala vrstnike, da čim prej aktivno pomagajo sošolcem, katerih materni jezik ni slovenščina.

10 VIRI IN LITERATURA

- Espoo, U. s. KIRKKOJÄRVI SCHOOL:
http://www.espool.fi/fi/FI/Paivahoito_ja_koulutus/Perusopetus/Peruskoulut/Ylakoulut/Kirkkojarven_koulu/In_English . (Prezeto 3. 10 2012)
- Gaber, Marjanovič Umek (2009). Študije (primerjalne) neenakosti (El. knjiga). Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Hancock, L. (2009). Zakaj so finske šole tako uspešne? Reader's Digest, 2012 (št. 9), stran 64-66.
- Kupiainen, S., Hautamaki, J., & Karjalainen, T. (2009). *The Finnish Education System And Pisa*. iz The Finnish Education System And Pisa:
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm46.pdf?lang=en> (Prezeto 26. september 2012)
- http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetniki/Predmetnik_splosni.pdf
- http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_SI_EN.pdf
- <http://www.groharca.si/groharca/index.php/sola/svetovalna-sluzba>
- http://portal.mss.edus.si/pls/portal/docs/PAGE/PORTAL_SOLSTVO_MSS/MSS_STRANI/MSS_DOKUMENTI_ZA_SPLET/SLOVENSKI_SOLSKI_SISTEM_V_STEVIILKAH.PDF
- Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Ur. l. RS, 75/2005)
Dostopno: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200575&stevilka=3355>
- Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Ur. l. RS, 81/2006)
Dostopno: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201250&stevilka=2116>
- Zakon o osnovni šoli (Ur. l. RS, 87/2011)
- Zakon o šolski prehrani (Ur. l. RS št. 3/2013)